

- Σελ. 36 α' 4 λιπαρεῖ] δυσωπεῖ.
 » 36 α' 32 ἀρχαρικῆ] ἀξιολίμητος.
 » 36 β' 14 κέρκου] τῆς οὐ(ρᾶς) || ἐστηλίτευσα] ἐδημ(ο)σίευσ(α).
 » 36 β' 16 μετρίως] φοβούμενος.
 » 37 β' 17 μειδιῶντι] γελῶντα (ἐν τῷ κώδ. γελόντα).
 » 38 α' 32 ἀγχε] κράτει.
 » 38 α' 32 ἀναιδῶς] ἀναίσχυντα.
 » 38 β' 18 Ἡττήθη] ἐνικήθη.
 » 39 α' 7 ἐκ προουμιῶν] ἐκ προ(=ω)τολογίας.
 » 39 α' 30 ἄσμενος] χαιρόμενος¹⁾.
 » 39 α' 37 ἀπὸ σημείου] μη(=ι)λίου διακεί(μενος).
 » 39 β' 2 συμποδιζοτένοϋς] προερχομένους.
 » 39 β' 15 ἄλογον] ἀνένδεκτον.
 » 40 α' 6 εἰλικρινῶς] καθαρῶς.
 » 40 α' 14 στηλιτεύων] δημοσιεύων.
 » 40 α' 18 ὀτιοῦν] ὄτ' ἄν.
 » 40 β' 17 ἠδὺν] γλυκύν.
 » 40 β' 33 ἀνόθευτον] γνησίαν.
 » 41 α' 7 οἰήσεως] ἐπάρσεως.
 » 41 β' 13 ἠ οἴησις] ἠ δόκησις.
 » 41 β' 38 νενευκῶς] κύψας.
 » 42 α' 1 εἴ(=ῆ)ρτηντε(=αι)] κερράτειντε(=τηνται).
 » 42 α' 18 Μῆ θαμβηθῶμεν] μὴ θορυβηθῶμεν.
 » 42 α' 31 θᾶττον] ταχέως.
 » 42 α' 38 σπάνιοι] ὀλίγοι.

Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

25 Μαρτίου 1908.

Διορθωτικὰ εἰς βίους ὁσίων.

1.

Βίος ὁσίου Νικηφόρου ἐπισκόπου Μιλήτου § 3 (Anal. Bollandiana, 1895, τ. 14, σ. 135).

«Ἄλλὰ ταῦτα ῥητορικῆς τερθρείας τε καὶ ἐρεσχελίας καὶ ὕθλων ἐλληνικῶν τεχνάσματα οἱ μὴ ἔχοντες, ὅτι θαυμάσσονται τῶν παρ' αὐτοῖς εὐδοκίμων μὴδ' ὑπὲρ τὰ ὀρώμενα βλέπειν δυνάμενοι, ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦς καὶ τῶν τοῦ σώματος ἐξεθείαζον» κτλ.

Γρ. τεχνάσματα, οἱ μὴ ἔχοντες ὅ τι θαυμάσσονται κτλ.

1) Περὶ τοῦ τύπου χαίρομαι γράψω ἴδια ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκδόσεως πολυαρίθμων ἀπὸ παλαιοῦ χρήσεως παραδειγμάτων.

2.

Βίος τῆς ὁσίας Ὀλυμπιάδος § 14 (Anal. Bolland. 1894, τ. 15, σ. 420).

1. «Πρὸς τούτοις καὶ τοὺς ἐλεεινοὺς οὐ μετρίως ἀνέψυχεν ἐν πᾶσιν, Ἀντίοχον τὸν Πτολεμαΐδος καὶ Ἀκάκιον τὸν ἐπίσκοπον Βερροιάς καὶ τὸν εὐαγγῆ Σευηριανὸν τὸν ἐπίσκοπον Γαβάλων» κτλ.

Τὸ εὐαγγῆ παραδιόρθωμα τοῦ ἐκδότου, ὁ δὲ κῶδιξ ἔχει τὸ ἐναγγῆ, ὅπερ δεόν διατηρηθῆναι ἐν τῷ κειμένῳ, προκειμένου περὶ ἐπισκόπων ἐλεεινῶν, πρὸς οὓς ἡ Ὀλυμπιάς ἐκ φιλάνθρωπίας ἐδείκνυτο ὡσαύτως εὐνοὺς «οὐ μετρίως». Τὸ δ' ἐναγῆς τοῦ Σεβηριανοῦ σαφηνίζεται παρὰ τῷ Σωκράτει Σχολαστικῷ (ς', 11) καὶ τῷ Σωζομενῷ (η', 10).

2 Αὐτόθι § 18 (σ. 423).

«Αἰτῶ δὲ... ὑμᾶς τε τοὺς ἀναγνώσκοντας ἐν εἰρήνῃ καὶ τοὺς ἀκρωμένους ἐν ἐλπίδι ἀγαθῆ εὐξασθε ὑπὲρ τῆς πενής μου ψυχῆς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν καὶ καλὴν ἀπολογία ἀπασχεθῆναι ἐμοί τε καὶ πᾶσι παρὰ τοῦ φιλάνθρωπου» κτλ.

Τὰ πενής λέξις ἀνύπαρκτος οὐδὲν σημαίνουσα ἔστι δὲ πάντως ἡ ἀποτελεσματικὴ παραναγνώσεως τοῦ ἐκδότου ἢ μετεωρίας τοῦ καλλιγράφου φανερόν δ' ὅτι δεόν ἀντὶ τούτου γράφειν τὸ <τα>πε(ι)νῆς.

3.

Βίος ὁσίου Μιχαὴλ Μαλείνου § 3 (Vie et office de Michel Maléines suivis du traité ascétique de Basile le Maléinote. Texte grec publié par L. Petit. Paris 1903, σ. 8).

1. «Πατρὶς τοίνυν τῷ γενναίῳ τούτῳ τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστῆ Χαρσιανόν, ἔρημα μὲν ὑπάρχον ἀνεπιχείρητον καὶ βαρβαρικαῖς ἐφόδοις δυσπρόσιτον» κτλ.

Γρ. ἔρημα.

2. Σελ. 9, β. «Τίς δὲ καὶ τοὺς κατὰ σάρκα γεννήτορας οὐ δι' ἐπίνου καὶ θαύματος ἐποίησας; Εὐδόκιμον λέγω τὸν πάνυ καὶ Ἀναστασῶ τὴν πᾶσι κεκοσμημένην, ἐξ ὧν ὁ Θαυμάσιος οὗτος δι' εὐχῆς... θαυμαστῶς προελήλυθεν».

Μεταξὺ τοῦ κεκοσμημένην καὶ τοῦ ἐξ ὧν λείπει τι ἀναμφιβόλως, τοῦ ἐκδότου ἀμελήσαντος δηλώσασθαι τι περὶ τούτου. Τὸ δ' ἔλλειμμα μαρτυρεῖ ἢ ἔκδοσις Γεδεῶν (Βυζαντινὸν ἑορτολόγιον, σ. 303), ὅστις τοῦ βίου Μιχαὴλ τοῦ Μαλείνου ἐδημοσίευσεν ἱκανὰ τεμάχη, παραδηλώσας τὰ παρ' αὐτοῦ οὕτως ἀνέκδοτ' ἀφεθέντα κῶλα καὶ φρασεΐδια διὰ στιγμῶν ἐπειδὴ δὲ πέντε τοιαύτας ἐσημείωσε καὶ μετὰ τὸ κεκοσμημένην, δῆλον ὡς ἡ λέξις τινὰς παρέλειψεν, ἢ μίαν μόνην, οἷον ἀρεταῖς. Παράδοξον δ' ὅτι ὁ Petit συμβουλευθεὶς τέσσαρας διαφόρους κῶδικας ἠμέλησε συμπληρώσασθαι κατ' αὐτοὺς τὸ μικρὸν τοῦτο φανερόν ἔλλειμμα.

4.

Βίος τοῦ ἀββᾶ Δανιὴλ τοῦ Σκητιώτου (L. Clugnet Bibliothèque hagiogr. orientale. Paris 1901).

Σελ. 25, 11—18. «Λέγει ὁ γέρον. Τίς ἐστὶν αὕτη κοιμωμένη; Λέγει αὐτῷ μία τῶν ἀδελφῶν Μεθύστρια ἔστιν καὶ τί ποιῆσαι αὐτῇ οὐκ οἶδαμεν, καὶ ἐκβάλλαι αὐτὴν τοῦ μοναστηρίου φοβούμεθα τὸ κρῖμα καὶ ἐὰν αὐτὴν ἐάσωμεν».

ἐκβολίζει τὰς ἀδελφάς. Λέγει ὁ γέρον τῷ μαθητῇ αὐτοῦ Λάβε τὴν λεκάνην καὶ βάλε ἐπάνω αὐτῆς. Τοῦ δὲ ποιήσαντος οὕτως, ἀνήνυται ὡς ἀπὸ μέθης.

Τὸ ἐκβολίζει δέον ἴσως μετατραπῆναι εἰς ἐμβολίζει = ἀμπολιάζει, ἄλλως εἶπεν μεταδίδωσι τὸ σφάλμα τῆς μέθης ταῖς λοιπαῖς μοναχαῖς. Τὸ ἀνήνυται ἔγραψεν ὁ ἐκδότης ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι (ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ) ἀνεύτη, καὶ φαίνεται νομίσας ποῦτο παρεφθαρμένον παρατατικὸν ἢ τοῦ ῥήματος ἀναυτέω (=κράζω μεγαλοφώνως), ἢ ἄλλου τινός, οἷον ἀναύτω (=ἀνάπτω)! Ὡς ἡ διόρθωσις τοῦ ἐκδότου γελοία πάντως ἐστίν, οὕτω καὶ τὸ τοῦ κώδικος ἀνεύτη (ἀν ὄντως οὕτως ἔχη) κωμικόν· προφανῶς γὰρ ὑπὸ τοῦτο δέον ἀναγνωρίσαι ἀπλῶς τὸ ἀνέστη. ὄντως δ' ἡ μεθύστρια μετὰ τὸ δεῖπνον εὐρέθη εἰς ἄλλον τινὰ τῆς μονῆς τόπον κοιμημένη, ἔνθα ὁ γέρον Δανὴλ καὶ ὁ τούτου μαθητῆς «θεωροῦσι τὴν μεθύστριαν ὅτι ἀνέστη καὶ ἐπέτασεν τὰς χεῖρας αὐτῆς εἰς τὸν οὐρανόν», καὶ ποιῶσα τοῦτο προσήυχετο μετὰ δακρῶν ζητοῦσα ἄνωθεν συγχώρησιν τοῦ πταισμάτος αὐτῆς.

Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΕΙΣ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΛΟΥΚΑ

τοῦ ἐν τοῖς Εὐτροπίου στυλίτου.

Ἐν τοῖς *Analecta Bollandiana*, 1909, τ. 28, σ. 5—56, κατεχώρισεν ὁ Α. Vogt βίον τοῦ ὁσίου Λουκά τοῦ στυλίτου κατὰ τὸ ἐν τῷ κώδικι 1458 τῆς ἐν Παρισίοις *Bibliothèque Nationale* (fonds grec) διασωθὲν ἀντίγραφον 11-ου αἰῶνος, προτάξας τούτου μικρὸν πρόλογον, τὸ δὲ κείμενον διασαφῆσας ἐνιαχοῦ μετὰ τινων σημειώσεων. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βίου ἀνώνυμος· ἀλλ' ἐπειδὴ παριστάξαι αὐτὸν γνώριμον τῷ Λουκᾷ, βέβαιον ἐντεῦθεν ὅτι ἔζη αὐτὸς ἐν τῷ 10-ῳ αἰῶνι, μάλιστα δὲ πρὸς τούτου τῷ τέλει. Τὸ μὲν ἀντίγραφον πολυαριθμοῦς πεπληρωται σφάλμασιν, ὧν ἱκανὰ διώρθωσεν ὁ ἐκδότης· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ τύπωσιν ἔμεινον ἱκαν' ἀδιόρθωτα, μάλιστα δὲ παρατονίσματα, ὧν τὰ πλείω ἐπιτέτραπται λογιζέσθαι ἢ τυπωτικά, ἢ τοῦ ἀντιγράφου ἀπομυμήματα· ἀμελῶς δ' ἐγένετο ἐνιαχοῦ καὶ τῶν περιόδων καὶ κώλων ἢ στίξιν. Ταῦτα μέντοι πάντα ὁ προσεκτικὸς ἀναγνώστης ἐπιεικῶς ὡς εὐδιόρθωτα παρέρχεται· ἔνια δὲ τούτων διώρθωσεν ἤδη ὁ Samuel Vanderstuyf (*Echos d' Orient*, 1909, τ. 12, σ. 138—144), προσθεὶς αὐτοῖς καὶ τόπους τινὰς ἐσφαλμένους τοῦ κειμένου. Ἀλλὰ τοῦτο χρῆζει εἰσεῖτι διορθώσεως ἐν τοῖς ἐξῆς τόποις.

Σελ. 12, 28. «Καὶ γὰρ εἰς ἀπειρον καὶ ἀριθμὸν ὑπεραῖρον ὑπερεκταθήσονται πληθὸς ὅσοι τῆς θεοσδότου θεσίας καὶ καινῆς πολιτείας τὴν σωτηριώδη διαίταν καὶ διαγωγὴν ζηλώσαντες εὐσεβῶς ἀμέμπτως διατηρῆσαι πᾶσαν σπουδὴν διέδεντο, κατ' ἴχνος τῶν ἐνταλμάτων τοῦ νομοδότου βαδίσαντες, πάσῃ τε φυλακῇ δι' ἀκριβείας βίου τὰ νενομοθετημένα φυλάξαντες».

Εὐνόητον ὅτι ἀντὶ τοῦ οὐδὲν σημαίνοντος θεσίας ἀναγνωστέον (νομο)θεσίας.

Σελ. 13, 18. «Οἱ... χίσιον ὑπερανεστηκόσιν εἰς μήκιστον ὕψος ὅλους ἑαυτοὺς μετεωρήσαντες... τὴν ἰσάγγελον ἐν σώματι πολιτείαν καὶ τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον διαγωγὴν ἐπὶ πλείστοις ἔτεσιν ὑπερφυῶς διήρκεσαν ἐξασκούμενοι».